

Sygn. akt I C 975/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Andrzej Żelazowski

Protokolant: prot. sąd. Dominika Lasek

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2015 r. w Krakowie

sprawy z powództwa M. P. (1) i W. P.

przeciwko Z. J. i E. J.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanych Z. J. i E. J. solidarnie na rzecz powodów M. P. (1) i W. P. kwotę 328.801,56 zł (słownie złotych: trzysta dwadzieścia osiem tysięcy osiemset jeden 56/100) z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 2 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałej części powództwo oddala;

III. zasądza od pozwanych Z. J. i E. J. solidarnie na rzecz powodów M. P. (1) i W. P. kwotę 5.540,00 zł (słownie złotych: pięć tysięcy pięćset czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie solidarnie od powodów M. P. (1) i W. P., z roszczenia zasądzonego na rzecz powodów, kwotę 8.189,00 zł (słownie złotych: osiem tysięcy sto osiemdziesiąt dziewięć) i solidarnie od pozwanych Z. J. i E. J. kwotę 12.283,00 zł (słownie złotych: dwanaście tysięcy dwieście osiemdziesiąt trzy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

V. nadaje wyrokowi w punkcie I i III rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt IC 975/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 02 kwietnia 2015 r.

Powodowie M. P. (1) i W. P. w pozwie wniesionym w dniu 03.02.2014 r., domagali się zasądzenia na ich rzecz in solidum od pozwanych Z. J. i E. J. kwoty 545.915,36 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 28.01.2014 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu.

Na uzasadnienie swojego żądania podali, iż są spadkobiercami M. P. (2), który w dniu 28.11.2012 r. udzielił pozwanym pożyczki, zabezpieczonej weksłami in blanco. Ponieważ pozwani opóźniali się w spłacie rat pożyczki pożyczkodawca wypowiedział im przedmiotową umowę, a powodowie jako jego spadkobiercy w częściach równych wypełnili wystawione weksle i wezwali pozwanych do zapłaty należności wynikającej z umowy pożyczki. Wezwanie to okazało się jednak bezskuteczne.

Powodowie wskazali, iż na dochodzoną kwotę składa się należność główna wraz z odsetkami umownymi naliczonymi od dnia wypowiedzenia umowy, tj. kwota 532.102,11 zł z ustawowymi odsetkami od należnych do dnia wypowiedzenia rat pożyczki, obliczonymi od daty wymagalności rat do dnia wypowiedzenia umowy oraz z ustawowymi odsetkami od należności głównej od dnia wypowiedzenia umowy do dnia wypełnienia weksła, tj. 13.01.2014 r. Kwota ta uwzględnia dokonane przez pozwanych wpłaty do dnia wypełnienia weksła, tj. kwotę 75.000 zł spłaconą do dnia 31.07.2013 r., kwotę 10.000 zł wpłaconą dnia 11.09.2013 r., kwotę 22.364,14 zł wpłaconą 29.10.2013 r. i kwotę 1.000 zł wpłaconą 28.11.2013 r.

Pozwani w odpowiedzi na pozew wniosli o oddalenie powództwa w całości ewentualnie oddalenie powództwa w części dotyczącej kwoty 160.523,61 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28.01.2014 r. Jednocześnie pozwani uznali powództwo do kwoty 328.801,56 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 02.12.2014 r. (k. 94).

Pozwani nie kwestionowali faktu istnienia po ich stronie zobowiązania z tytułu udzielonej im przez poprzednika prawnego powodów pożyczki, jednakże podnieśli, iż dochodzona pozwem kwota jest znacząco zawyżona. Zarzucili niezgodność łączącej ich z poprzednikiem prawnym powodów umowy z prawem i zasadami współzycia społecznego. Wskazali, iż postanowienia umowy dotyczące prowizji z tytułu udzielenia pożyczki pozostają w sprzeczności z art. 359¹ §2 i §2² k.c., ustanawiającego wysokość odsetek maksymalnych.

Pozwani zarzucili nadto, że w dniach 1.10 2014 i 2.12.2014 r. dokonali spłat części pożyczki w kwotach odpowiednio 62.000 zł i 50.000 zł, których to kwot powodowie nie uwzględnili w swych rozliczeniach. (k. 94).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 28.11.2012 r. pozwani Z. J. i E. J. zawarli z M. P. (2) umowę pożyczki. Na mocy tej umowy pozwani otrzymali od M. P. (2) kwotę 490.000 zł. Pożyczka opiewała na kwotę 625.000 zł, w tym 135.000 zł stanowiła prowizja za udzielenie pożyczki, potrącona przez pożyczkodawcę w momencie udzielania pożyczki. Pozwani do dnia 31.07.2013 r. zobowiązani byli zapłacić pożyczkodawcy kwotę 75.000 zł. Strony umowy postanowiły, że pożyczkobiorcy będą spłacać kwotę pożyczki 550.000 zł od dnia 1.08.2013 r. w 30 – tu równych ratach miesięcznych po 22.364,14 zł., do 28-dnia każdego miesiąca oraz że oprocentowanie tej kwoty wynosić będzie 16 % w skali roku. Umowa przewidywała, że za opóźnienie powyżej 14 dni w terminach spłat którejkolwiek z rat pożyczkobiorcy zobowiązani będą do zapłacenia kary umownej w wysokości 1 % wartości raty za każdy dzień zwłoki. Opóźnienie zaś powyżej 30 dni w spłacie którejkolwiek z rat skutkowało wypowiedzeniem umowy oraz wymagalnością całej pozostałej kwoty pożyczki z należnymi odsetkami. Zabezpieczenie pożyczki stanowił weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową podpisana przez pożyczkobiorców. Umowa została zawarta na 39 miesięcy do dnia 31.01.2016 r. Integralną część umowy stanowił załącznik nr 1 – harmonogram spłat rat kapitałowo – odsetkowych. W sprawach nieuregulowanych miały zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego.

dowód: umowa pożyczki z dnia 28.11.2012 r., wraz z harmonogramem spłat, k. 10-11

Do dnia 31.07.2013 r. pozwani uiszcili na rzecz M. P. (2) kwotę 75.000 zł. W dniu 11.09.2013 r. wpłacili kwotę 10.000 zł, w dniu 29.10.2013 r. – 22.364,14 zł. a w dniu 28.11.2013 r. – 1.000 zł, w dniu 1.10.2014 r. – 62.000 zł, a w dniu 2.12.2014 r. – 50.000 zł. Wpłacane kwoty w pierwszej kolejności zaliczano na odsetki, a na następnie na kapitał. (okoliczność bezsporna).

Pozwani opóźniali się w spłacie rat pożyczki, dlatego też M. P. (2) wypowiedział im umowę pożyczki w dniu 30.10.2013 r.

M. P. (2) zmarł w dniu 26.11.2013 r., a spadek po nim po (...) części nabyli jego rodzice – powodowie M. P. (1) i W. P., którzy wypełnili wystawione przez pozwanych weksle i wezwali ich do zapłaty należności wynikających z umowy pożyczki.

dowód: akt poświadczenia dziedziczenia z dnia 5.12.2013 r., k. 9; deklaracja wekslowa, k. 12; wypowiedzenie umowy z dnia 28.10.2013 r. wraz z potwierdzeniem odbioru, k. 14-15; zawiadomienie o wypełnieniu weksła, k. 16-17; weksle, k. 19-20

Rzeczywista kwota pożyczki jakiej M. P. (2) udzielił pozwanym wyniosła 490.000 zł. Kwotę tą pozwani otrzymali od M. P. (2) przelewem na rachunek bankowy pozwanych. Pożyczka ta miała sfinansować działalność gospodarczą pozwanych. Prowizja w kwocie 135.000 zł stanowić miała dodatkowe wynagrodzenie M. P. (2) z tytułu udzielonej pożyczki i wiązać się miała z ryzykiem udzielenia pożyczki oraz poniesionymi w tym celu kosztami, gdyż M. P. (2) aby udzielić pożyczki pozwanym zaciągnąć miał kredyty w kilku bankach. Kwota prowizji została wliczona do kapitału. Pozwani przystali na warunki zaproponowane przez M. P. (2) gdyż zależało im na szybkim pozyskaniu środków w celu ukończenia inwestycji w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

dowód: zeznania świadka M. P. (3), k. 116; zeznania pozwanej, k. 116; zeznania powódki, k. 116

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powodów zasługiwało jedynie na częściowe uwzględnienie.

Powodowie jako podstawę dochodzonych roszczeń wskazali należność z umowy pożyczki udzielonej przez poprzednika prawnego powodów w dniu 28.11.2013 r. Z umowy tej wynika, że zawarta została ona na kwotę 625.000 zł, jednakże pozwani otrzymali w jej wykonaniu jedynie kwotę 490.000 zł. Różnica, w kwocie 135.000 zł, stanowić miała prowizję za udzielenie pożyczki.

W ocenie Sądu postanowienia umowy dotyczące prowizji z tytułu udzielenia pożyczki pozostają w sprzeczności z art. 359 §2¹ i §2² k.c., określającego wysokość odsetek maksymalnych. Umowa pożyczki przepis ten narusza bowiem prowizja stanowi w istocie dodatkowy koszt pożyczki, oprócz określonych w umowie odsetek umownych, co sprawia, że w tej części umowa pozostaje w sprzeczności z prawem i zasadami współżycia społecznego (art. 58 k.c.). Ewentualne wynagrodzenie za korzystanie z sumy pożyczki (zwyczajowo znajdujące wyraz w obowiązku zapłaty umówionych odsetek) znacznie przekracza wysokość odsetek maksymalnych określonych w art. 359 §2¹ k.c. To odsetki zaś przede wszystkim powinny stanowić wynagrodzenie za korzystanie z cudzych pieniędzy w przypadku umowy pożyczki zawartej między osobami fizycznymi. Ich wysokość ustalana jest jako ułamek (procent) należności głównej za określony czas korzystania z tych dóbr (lub czas opóźnienia). Maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może, stosownie do art. 359 §2¹ k.c., w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne). Prowizja jako dodatkowy koszt pożyczki (oprócz m.in. odsetek, opłat, marży itp.) jest dopuszczalna w przypadku kredytów konsumenckich udzielanych przez przedsiębiorców, którzy w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej udzielają lub dają przyrzeczenie udzielenia kredytu konsumentom i stanowi wyjątek od powołanej reguły uzasadniony faktem, iż podmioty te ponoszą dodatkowe koszty związane z prowadzoną działalnością (ustawa z dnia 12.05.2011 r. o kredycie konsumenckim, Dz. U 2014 poz. 1497 t.j.). W okolicznościach niniejszej sprawy powodowie powoływali się na fakt, iż ich poprzednik prawny miał takie dodatkowe koszty ponieść w celu zgromadzenia środków na udzielenie pozwanym pożyczki, jednakże okoliczności tej w żaden sposób nie wykazali.

Strony nie kwestionowały, iż doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy przez poprzednika prawnego powodów i w związku z tym do wygaśnięcia łączącego je stosunku prawnego.

Oznacza to, że powodowie od chwili wypowiedzenia umowy nie mogą skutecznie domagać się zapłaty należności na jej podstawie i tym samym dalszego wykonania umowy, a jedynie zwrotu niespłaconej na dzień wypowiedzenia części pożyczki wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu tego świadczenia (pomiędzy stronami także i ta okoliczność nie jest sporna, nie jest także sporne, iż datą początkową biegu odsetek winien być dzień 02.12.2014 r.).

Przy uwzględnieniu dokonanych przez pozwanych wpłat i sposobu, w jaki wpłaty były zarachowywane (na poczet odsetek i należności głównej), bez uwzględnienia zobowiązania pozwanych z tytułu zwrotu należności z tytułu prowizji, rozliczenie pomiędzy stronami winno zostać dokonane według wyliczenia przedstawionego przez pozwanych w odpowiedzi na pozew oraz w piśmie procesowym z dnia 21.12.2014 r. (k. 94). Rozliczenie to (przy założeniu, że nie obejmuje ono spornej prowizji) nie było przez powodów kwestionowane.

Na dzień rozwiązania łączącej strony umowy do zapłaty pozostawała zatem kwota 397.755,15 zł, a w wyniku dokonanych następnie wpłat kwot 62.000,00 i 50.000,00 zł i zarachowaniu ich częściowo na poczet odsetek od pozostałej do zapłaty należności za okres od dnia 28.01.2014 r. (zgodnie z żądaniem pozwu) do dnia dokonania poszczególnych powołanych wpłat należność ta uległa zmniejszeniu do kwoty 328.801,56 zł, uznanej przez powodów.

Ponieważ pozwani uznali powództwo w uwzględnionej części, Sąd, stosownie do art. 333 §1 pkt 2 k.p.c., nadał wyrokowi w tej części rygor natychmiastowej wykonalności.

O kosztach procesu pomiędzy stronami orzekł Sąd na zasadzie art. 100 k.p.c. stosunkowo je rozdzielając między stronami. Powodowie winni zostać uznani za stronę wygrywającą proces w ok. 60% (328.801,56/545.915,36).

Na koszty procesu poniesione przez powodów składają się część opłaty należnej od pozwu w kwocie 6.824,00 zł i koszty 7.217,00 zł zastępstwa procesowego przez pełnomocnika będącego adwokatem stosownie do art. 98 §1 i 3 k.p.c. i §2 ust. 1-2 i §6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t. jednol. Dz. U. z 2013 r., poz. 461). Na koszty procesu poniesione przez pozwanych składają się koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7.217,00 zł przez pełnomocnika będącego radcą prawnym stosownie do art. 98 §1 i 3 i art. 99 k.p.c. oraz §2 ust. 1-2 i §6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. jednol. Dz. U z 2013 r. poz. 490, t.j.). Łączna wysokość kosztów procesu wynosi 21.258,00 zł.. Powodowie winni partycypować w kosztach procesu w ok. 40%, tj. do kwoty ok. 8.503,00 zł, a pozwani w ok. 60%, tj. do kwoty 12.755,00 zł. Ponieważ pozwani ponieśli koszty procesu w kwocie 7.217,00 zł, należało zasądzić od nich na rzecz powodów różnicę, tj. kwotę 5.540,00 zł (12.755,00 – 7.217,00).

O nieuiszczonych kosztach sądowych orzekł Sąd na zasadzie art. 113 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. jednol. Dz. U. z 2014 r., poz. 1025). Na koszty te składa się nieuiszczona część opłaty należna od pozwu w kwocie 20.472,00 zł. Stosownie do wyniku procesu Sąd, na zasadzie powołanych przepisów, obciążył powołanymi kosztami strony, nakazując pobrać na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie, z roszczenia zasądzonego na rzecz powodów, kwotę 8.189,00 zł oraz od pozwanych kwotę 12.283,00 zł.